№ 224 (2257)
37 onoi sentiaabriin
28
VTOORNIK
1-xi ZILEE GARNA

Byxe orondoldoi proletaarnuud, negedeexi!

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komuniis (bolşeviig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Moslin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyybliktin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai yder byriin gazeeta

Redaktsiin adres:
Ulaan-Yde goorod,
Ceentrsofuuziin, 19.

№ sen 10 myngө.

ɔӨӨ AƵAXUIDA BAIGAA DAISANAI UURXAIJI BUTASOXIXO

paartiin Centraalьna
lai ba tereenei boje-
an bolxo—„Praavdiin“
xe tuhalamziin aşaar
riaad-mongoloi partiij-
izaaca bolbol bolьşe-
tike ba samokriitike
yrgeneөr delgeryylze,
daisadai, byrzyaazna
istnarai ba tedeniii
aldalza baigşadai ba-
) tatan eliryylze bai-
nei xoroto muuxai
esestenь xyrter uuda-
ozo, tehe butasoxixo

d-mongol aradai xoro-
, byrzyaazna naciona-
)olbol gazarai zurgaa-
urgaza orood, xydөө
xemgyi jixe xorolol-
ь mynөө hyylei yjede
todoor elirze baina.
aisad bolbol өөriingөө
in xeregyydii egeen
ıal azal—ene manai
ikiin azaxuin gol hal-
ire jabuulza baigaa.
aalangai Arkomaadai
ypravleeniiin na-
l poostodo aradai dai-
rzyaazna nacionaliist
Budaajev huuza bai-
mii xereg bişe.
liingөө ezed bolxo ja-
azveedkiin daalgaba-
acionaliistnar bolbol
ıdai ba sovxoozuudai
lnuudta eldebiin ybe-
xaldaaza, malazalii
hyidxexiin zamda
baigaa“ geze C. O.
“ өөriingөө xeblelei
ıoo bişee hen.

bolbol aduu malii
laza xorooxohoo ga-
no yylterei malnuudii
o ba respyyblikehee
ı abxadaa ybeşen ta-
ryylxiin zorilgoor xal-
ybeşentei malnuudii
asardag baigaa. Ene
)aidal mynөө xyrter
өөr. Gazartariaalangai
dai Plemzagotkontoo-
r, Agiin aimagta to-
rei xonid elьgeegde-
ıa. Tedenь bultadaa
oz ybeşen xaldahan
ize medeeze baibaş,
vetypravleeniiin na-
Şaamkin tede xonidii
ıagai kolxooz sovxoo-
araaza ygegtii—geze
ygehen baina. Zy-
mkin bolbol ene me-
o xeregyydii xeze bai
ylegdenegyi.
n aimagai, Altain so-
anigdaxagyi ybeşen
elgereed, nege kol-
lro zuura 10 garan
ebe. Tiigebeş, aima-
ai xydelmerilegşed
ogto xeregseengyi
on hezeglemeer bai-

ootkontooro bolbol
rda tee xaldabarita
olon malnuudii ta-
lxooz sovxoozuudta
xe gai garaza xehen
me baitar, tereenei
Geerşmaniii urdada
ıztarkoom Markiizov
MTS-ei direektor
baina. Geerşman bol-
ei urda tee paartihaa
ın, Xoriiin aimagta
ө xorololgo ba hyid-
xyn. Mynөөş, Yşөө-
)-da xorololgo xeze
adai daisan Jyymov
bolxoor daldalna.

tezeel duutaaza, ybel-
eledxelii tahalduulza.
ışad, byrzyaazna na-
ıar bolbol aduu ma-
olonoor turaaza, ala-
. Ulaan-Yde goorodoi
Kominteern“ kolxooz-
lgo xeze baihan by-
l zilhee zilde ybehe-
algii xoroto zorilgoor
yngergeze, xabar
dutaagaad, egeel tyl
yjede malaa yxyylze
ne faaktnuud, Agada,
ondo, Zedede, Selen-
ala olon bii baina.
xemel argaar malii
oruulxa xeregteş ara-

dai daisad өөriingөө xoroto habaraar xyrehen baina. Ulaan-Yde goorodoi zooniin kolxoozuudai 1936 ondo xemel argaar oroondo oruulhan mal nuudanь, ilangajaa gyyd, bultadaa şaxuu hubairza, ene zilde tyl abtaagyi. Gorsoveedta huuza baihan byrzyaazna nacionali'stnar Bujantuujev ba Namziloon metiin daisadai xoroto xydelmeriiin yre ene bişe aal? Gexe zuura, goorodoi ga zarai tahөgii daagşa Ilьjyyşkin gedeg tede daisadtai sag yrgelze sugtaa arxidaza, zabxairza jabahan tedenei tuhamarşanь baigaa.

Yrehenei xereg bolbol manai respyyblike soo ton busaidangi baina. Ene zilde aprobaaca yngergegdeze, yrehenei hainmuujiinь xysed ilgaxiin exin xemzee jabuulagdaxa baihan aad, aradai daisad tereeniii tahalduulaa. 1937 onoi şine ur gasiin tariaa xadagalxa gyrenei sklaaduud ba kolxoozuudai ambaarnuud soo daisad bolbol kleeşç xorxoi taraaza delgeryylhen baiba. Tedener bolbol kolxoozniguudai ynen sexeer, staxaanovşalan xydelze urguulhan ynete jixe tariaaji yzөөxe, gutaaxa ba soortoto tarilgiin yrehende xereglexeer bişe boltor gemteexe gehen xoroto zorilgo tabihan baigaa. „Zagootzernoo“ Elivaator ba „Gossoortfoondo“ g. z. gazarnuudta xorololgo xehen daisadii ptoletaaziin syyd buudan alaxaar şiidxehen baina.

Teed, tedenei xehen xorololgiin xoişolonguud yşөө usadxagdaadyi. Muxar-Şiberei, Ulaan-Ydiin, Selengiin ba Xoriiin aimaguudta kolxoozuudai ambaarnuudii kleeşç xorxoihoo seberlexe xydelmeri ton aalixanaar jabuulagdana. Gazartariaalangai Arkoomii orologşo baihan Baaxanov ba „Agrotexotdeelei“ agronoom Bardaamov gegşed tede xorologşodii xalxalan daldalza sexe tuhamarşan baihan tuladaa, ton xatuugaar xeheegdexe johotoi.

„Selьxozsnaabai“ aparaadtaş amagalan bişe baidaltai. Tende eldebiin xaranxii jabadaltai, hezegtei xynyyd olon. Ajaar ijyynь hara soo, Gazartarkoomai aktiivai suglaan deere eneen tuxai signaal garahan jym. Xydөө azaxuin maşiiniin şuxala zapaas xeregselnyydeer kolxoozuudii xangaxa jabadal sag yrgelze tabaldaza, tarilga, paar xaxalaiga, ybehe-tariaanai xuriaalgiin xydelmerinyydii xoişo tatadag baina. Tiigebeş tere xoroto xereg jabuul za baihan bodoto daisad yşөө eliryylegdeedyi. Selengiin, Yşөөtein, Agiin, Zydxeliiin ba bişeş MTS-dta eli dalda daisad, өөhediingөө xorololgo ba hyidxel xeze baihaar baina.

Gazartariaalangai Arkomaad bolbol ene baihan xebeeree saa şadaa xydelmerilxe boloo haa, xoroto daisanuudai xog boguudii zailuulza, xydelmeriee şinedxen tabiaa ygei haa, buriaad oronoi socialiis xydөө azaxuin bojevoi ştaab bolxo өөriin gөө urdaxi zorilgonuudii gyisedxeze şadaxagyi.

Kolxoozoi baiguulaltiin ilaltanuud aguu jixe, ene zilde haja naaşa yzegdөөgyi erxim hain urgasa abza bainamdi.

Kolxooz ba sovxoozuudai olon milioon aduu malai hyreg oloşoron ydeze jabana. Kolxoozniguudai aşag olzo, tedenei poliitikan ba kylьtyyrne xemzeenь өөdөө debzeze baina. Xerbee, bidener bolbol ede bulai daisadai, byrzyaazna nacionaliistnarai xoroto uurxaiji sag soonь butasoxizo şadahan baigaa haa, ede ilaltanuud byri jixe baixa hen. Mynөө, manai zorilgo bolbol xydөө azaxuida ede daisadai xehen xorololgiin xoişolonguudii zybxen aman ygөөr bişe, bodoto xereg deere usadxaxa ba tedenei xoroto uurxaiji duuhan butasoxixo johotoibdi!

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Zyyn (aragoonai) froont

Ispaniiin oborooniin ministeerstviin medeesehenei johoor, respyyblikiinxinei seregyyd Galьjeego myrenei baruun erjedexi gurban dereevenyyd ba Ioosa de Obreegiin poziicii sentiaabriiin 23-da ezelbe.

Sentiaabriiin 24-de respyyblikiinxinei seregyyd Ornaagai tymer zamai staancii ba Sabinajaanьhaa Kibeera de Fiskaaь oşodog xarguin arbadaxi kilomeetrte xeden poziicanuudii ezelbe. Myn respyyblikiinxin, seregei xeregselte materiaalnuudii ba yimyyleeşenhee pleende abba.

Perdigeera rajoondo (Saragooshoo zyyn xoito zygte) respyyblikiinxinei aviaaca bolbol yimyyleeşenei seregii boombodohon ba pylimioodo r buudahan baina. Yimyyleeşen jixe geegdeltei xeden, aşa nai avtomobiilьnuud usadxagdaa.

Centraalьna froont

Sentiaabriiin 24-de faşiistnuudai artelieeri Madriidai centraalьna froontii şangaar buudaba. Respyyblikiinxinei artilieeri urdahaanь buudahan baina.

Xoito froont

Tus froontiin zyyn taliin seektorte Benuusa xadiin ynderii ezelhen baina. Zygөөr respyyblikiinxinei seregyyd amzaltatai koontrataaka xeze yimyyleeşeniii xabşan zailuulaa. Yimyyleeşenei xesegyyd, nelieedgyi jixe taanka ba aviaaciin xysii xereglen respyyblikiinxinei Mollinodoxi poziicii ezelbe.

***

Sentiaabriiin 24-de faşiistnuudai samoliooduud Taragoonai şadar boombo şidexedenь jamarş gemtel xeegyi.

Faşiistnuudai samoliooduud tere hynindөө Barseloonai şadarii boombodohon baina. Xeden xynyyd şarxataba.

Liige naacada

Żeneeva, 25. (TASS). Liige naaciin dergede baigaa xitadai delegaaca bolbol „intellektyaalьno xarilsaanai komiteedai“ tyryylegşehee abtahan telegraamiin udxii zurgaadaxi (poliitikan) komiisiin geşyydte medeesebe. Tianьcziinь, Naankin ba Ysyyn deerexi yniverstiteedyydii ba Nanьçaan deerexi xydөө azalai instityydii japoontanai usadxahanai gemeer, xeden olon stydeentner ba profesoornuud azalgyi yldehen baina geze ene telegraama soo zaagdana. Xitadii xamagaalxa erilteryydteigeer өөhediingөө zasagta xandaxiin tulada, byxii delxein inteligeenciin medemzede ene faaktnuudii xyrgexii ba japoontanai vaarvar jabuulgahaa civilizaacii abaraxiin talaar yretei xemzeenyydii Liige naaciin abxii erihen ygөөr telegraama dyyrehen baina.

Myssoliini Miunxen jirebe

Beerlin, 25. (TASS). Mynөө der Myssoliini Miunxen deere jiree. Myssoliinitai xamta Itaaliiin gadaadiin xeregei miniistr Çiaano, Itaaliiin faşiis paartiiin sekretaarь Staraaçia, xeblel ba propagaandiin miniistr Alьfmeeri ba busad faşiis çinoovniguud jirelsebe.

„N-209“ samolioodii bederelge

Viilkins Vaşingtoonoo busaba

Vaşingtoon, 25. (TASS). Aarktikiin şinzelegşe Viilkins bolbol Vaşingtoon jireze, „N-209“ samolioodii bedereheneigөө dyn tuxai SSSR-ei elşen tyleelegşede medeesebe. Vaşingtoondo baigaa, SSSR-ei xeregei etigemzete Ymaanski bolbol Viilkinsiin xyndede obeed ygehen ba zorimgoi niidelgenyydei tyleө tereende ba tereenei nyxedte bajar xyrgehen baina.

Viilkins bolbol Aarktikadaxi niidelgenyydei berxetei baihan tuxai xөөrebe. Viilkins bolbol „N-209“ samolioodii oloogyidee gomodoo, „N-209“ samolioodai ekipaaz minii bederhen rajoondo baigaa baixa geze tuxailbariaar xelehen baina. Viilkinsiin niidelgiin 75 proc yyletei manatai baixada bolhon baigaa. N-209“ laager deegyyr niidehen aad, yyletei deerehee xaraza şadaagyi baiza bolxob geze Viilkins medyylne.

Byrzyaazna-nacionaliistnuudii ba tedende tuhalagşadii butasoxizo yndehөөrenь ygei xexe

GOORODOI PARTIIJNA AKTIIVAI SUGLAAN

Jerbaanov bolbol Xalbaajev, Şambuujevaa zergiin kulaaguudta oordin olguulhan baina geze texnikym iskystviin direektor Arxinşeejev xelebe. Myn paartihaa xeden udaa garagagdahan, sagaan seregte jabahan ba zavoodçigai xybyyn Kyzneecki bolbol „Burpraavdiin“ partiijna tahagii daagşaar xydelze baina—gebe.

Nyx. Leoonov bolbol Mozkoom ba Gorkoom doodo şatiin organizaaca ba komuniistnarai signaaluudii anxaradaggyi baihan buzagai faaktnuudii gargaza xelebe. Bi bolbol Xandagaitiin lespromxooz deere bolzo baihan xorololgo tuxai mynөө aradai daisad bolhon Verxodyybov, Jerbaanov ba Maalьcev gegşedte signaal ygehen baibaş, tedenyyd beje bejedee jabuulsahaar xemzee abdaggyi baixadanь, myn „Burpraavdada“ bişehen bainab. Eneenei daraagaar komiisa garaza xorololgo bolzo baihaniii eliryylbe geze myn nyx. Leonov xelebe

Nyx. Viidrenei xelexenь, Jerbaanov bolbol BK (b) Paartiin CK-ii mexeldeg baigaa gexehee gadana, Jerbaanov bolbol aradai daisad Dampiooniii aero klyybei tyryylegşe bolgohon ba myn Vaandanovii geşyyn bolgohon baixa jym. Iime deerehee tende xorololgo garahan baina. Baha, buriaad-mongol respyyblikiin zyghөө Moskvaada baigaa tyleelegşiin albanai gazarta angiiin daisadai yyr bolood baina. Zişeelxede naimaaşanai xybyyd Maneenkov ba Nipoomnişa gegşed baina geze myn Viidrin xelebe.

Gadana, goorodoi partiijna aktiiv bolbol AKS-ai tyryylegşiin orologşo Grooss hoo tailbari erihen baina. Grooss bolbol ali bolxo argaar sexe xariuu ygexe jabadalhaa multarxa arga bederebeş, terenь tuha boloo ygei. Grooss bolbol respyyblikiin prokyroor baixadaaş ba myn hyyldeş Mozkoomoi ba egeen tyryyn Jerbaanovai xeze baihan xorotoi xeregyydii hain medexe baihan aad, eneentei temeseze eliryyleegyi, bilduuşalan baihan ba byrzyaazna—nacionaliistnuudii xalxalan baihaniii aktivhaa eliryylze, Groossii ene suglaanhaa gargaba.

Jerbaanov bolbol buriaad kavaleer brigaadada aradai daisad Kyyndo, Leebediv ba byrzyaazna-nacionaliistnuudii xalxalan daraza baihan ba myn doodo şatiin komuniistnuudhaa brigaadiin udaridalgii şyymzelxedenь, xari tere xyniii paartihaa gargahan baixa jym. Kaşaarov bolbol өөriingөө elidxel dotor xursa xursa asuudaluudii orxizo garahan baina geze Naşkebee (Kavbrigaada) xelebe.

Nyx. Drozdoov yge xelexedee, Mozkoom bolbol hurguulida jabuulxadaa, jixe tyleb kulaaguudai xybyydii jabuuldag baihan ba antisoveed yzeltei xuuşanai kaadrii sebөrlengyi, jyre tedenhee halxa duragyi baihan geze xelebe.

Nyx. Belьgaajev xelexedee, Jervaanov bolbol aradai daisanuudii daldalan xalxalaza baihan tuxai xeden olon faaktnuudii xelebe. Aradai daisad Dabajiin, Dampiloon gegşed CGK-ta baixadaa, tus gazarai xyndiiji deeşelyylxe tuxai ogto oroldoogyi, myn aparaadaa angiiin xarşa elemeentnyydeer buzagairuulhan, baha kriitike ba samokriitikii xabşaza baihan gebe. Mynөө aradai dai sanuudii eliryylen gargaza yndehөөrenь usadxaza, olon alban gazarnuudta paarti ba zasagta bejee ygehen, şalgagdahan şine kaadranuudii debzyylxe ba myn Jixedeede Soveedai hunguuliiin beledxelde hainaar beledxel xexe zergiin şuxala zorilgonuud baina geze xelebe.

Kaşaarov bolbol өөriingөө elidxel soo şine faaktnuudii xeleegyi, jyre urdanь eli bolhon bygediin medeze baihan xuuşan faaktanuudii xelebe.

Gorkoomai barimtalhan şugam bolbol ton yzengi şugam baigaa. „Praavdada“ garahan şinzelelee zyblen xelselge yngergexe tuxai zybxen sentiaabriiin 22-to zaabari ygehen baina. Arxaarov bolbol өөreingөө xelehen yge soo gorkoomai şugam tuxai jyyş xeleegyi baina geze nyx. Barsyyk xelebe.

Myn aktiivai erilteer partkolleegiin xariuusalgata sekretaarь Vaampilov yge xelexedenь tere bolbol byrzyaazna-nacionaliistnuudii daldalan xalxalagşadai negen geze elirehen baina. Iimede, aktiiv bolbol Vaampilovii myn suglaanhaa zailuulba.

Gadana, Şestakoov (AKS), Vasiilьjev (tymer zamai traansport), Şestaak (Mozkoom), Goncoova (Burgiiz), Ivanoov (PVZ), Kiselioov (GK) gegşed yge xelebe.

XITADDAXI DAIN BAILDAAN

Xitadai seregei jixe ilalta — Japoontan gurвan mingan soldaaduudaa aldaa — Japoonai 62 samolioduud unagaagdaa — Pleende авtahan japoon xesegyyd Cançzoy staancahaa 8 kilomeetr gazarta baina

Lonndon, 25. (TASS). Reiter aagenstviin naankinai korrespondeent bolbol Datyynhaa zyyn urda baigaa Piniuanьgyoonai tende xitadai seregyyd jixe amzalta tuilaa geze medeesene. Japoontan bolbol 5 mingan soldaaduudaa aluulhan, xeden olon xynyydii pleende abxuulhan baina. Tereenhee gadana, jixe toonoi seregei xeregselnyyd pylimioduud ba buu zebsegyyd bulixan abtahan baina.

***

Şanxai, 24. (TASS). Reiter aagenstviin medeesehenei johoor, xitadai seregyyd bolbol D tyynhaa (Şanьsiin provinee) zyyn urduuxanuur baigaa Piniuanьgyaanai tende japoonai diviiziiin ataakii amzaltataigaar soxibo. Japoontan bolbol ene ataakada gurban mingan soldaaduudaa aluulhan ba şarxatuulhan baina

Sentraalь Nьjuus aagenstviin medeesehenei johoor, Çzanbee (Çaxarai proviinca) deere „regyliaarna bişe seregei“ 500 soldaaduud vostaalhan baina. Vos taalagşad japoonai seregei razveedkiin naçaalьnig ba japoonai xeden oficeernuudii alaad goorodhoo baruun xoişoo garza oşohon baina.

***

Şanxai, 24. (TASS). Naanki nai zasagai seregei soveedai informacioonno biyөө bolbol aavgustiin 14-hөө 31 xyrter xitadai 54 lioodçiguud japoonai 62 samolioduudii unagaahan baina. Ede unagaagdahan samolioduudii gadaadiin xeden olon şinzelen xaragşad yzehen baina. Xitadai zasag bolbol japoonai 81 lioodçiguudii xydөөlyylhen ba 11 pleende abhan baina.

Ene sentiaabrь hara soo xitadai lioodçiguud japoonai oloon toonoi samolioduudii unagaahan baina.

***

Tianьcziinь, 25. (TASS). Tiaanьcziinь—Pykoygai tymer zamai froont deere japoonai seregyyd bolbol Maçaanhaa baruuxanaar 24 kilometr gazarta baigaa Çaniiinьma pyynktii ezelbe. Xitadai seregei 107 diviizi ene pyynkthee ese medegdexe zyg teeşe dobtoloo. Mynөө pleende abtaad baihan japoon seregei xesegyyd Cançzoy staancahaa naiman kilometr xaraatai gazarta baina.

ZURAG DEERE: Xitadai kavaleeriiin otriaad

INTELIGEENCIIN DUNDA POLIITIKAN XYDELMERI JABUULXA

Byxii azalşan ton tegşe erxetei geze Staalin Konstituuca soo sonosxogdohon jabadal bolbol nege xynei nygeedee mylzexe jabadalai usadxagdahan, iime şine bylgemii amzaltatai baiguulza baigaa aradai aguu jixe ilalta myn. Socialiis baiguulaltiin procees soo xydelmerişen ba tariaaşan xojoroi xoorondoxi ekonoomikiin ba politikan xarşalaldaan usadxagdaza baina, ede anginuud ba manai inteligeenciin xoorondoxi ilgaa halaza baina,

Manai orondo xydelmerişen angi ondoo boloo, tariaaşamnaiş ondoo boloo, manai soveed inteligeence, kylьtyyrne froontiin xydelmerilegşed,alba xaagşad ondoo boloo. „Manai soveed inteligeence bolbol xydelmerişen angi ba byxii tariaaşantai byxii yndeheeree barisaldahan ogto şine inteligeence geeşe.Negedexieerinteligeenciin sostaav xubilaa... Esesei hyylde, inteligeenciin azal jabuulgiinş şinze şanaranь xubilaa. Inteligeence, urdanь bajan angida alba xexe johotoi baigaa hen, jyyb gexede, tedeende ondoo arga ygei baigaa. Mynee tedener aradzondo alba xexe johotoi bolbo, jyyb gexede, eksplotaacalagşadai angi ygei boloo şuu. Soxom iime deerehee, mynee tedener soveed bylgemei tegşe erxetei geşyyn bolood, xydelmerişen ba tariaaşantai sug nege zergeşeende orolsozo angigyi socialiis bylgemei baiguulaltii xytelelsen jabana".(Staalin).

Soveed zasagaar, Proletaariin revoliyyciin xorin zileer xymyyzyylegdehen, odoonoi soveed inzeneer, vraaç, bagşa, albaxaagşa bolbol xydelmerişen angida ynen sexeer ba xanamzataigaar alba xene.Oөriingee Exe orondo ami bejee sym ygenxei baina. Xydelmeridee niite gyrenei xandalgaar xandaxa jabadal, bolьşeviig paarti ba soveed zasagta bejee ygehen baixa jabadal, SSSR-ei aradzonoi azabaidalii haizaruulxaa aktiivnaar oroldoxo jabadal,—soxom edel xadaa, manai tyryy intelig enciin,"soveed albaxaagşadai onsoөre şinzii xaruulna. Ene xadaa, enerexe sedxilgyi, bejee naimaalhan çinoovniguudai, aradai intereeste xarşa xynyydei izaguurtan bişe geeşe. Soveedai albaxaagşad ba specialiistnuud xadaa, socialiis baiguulaltiin tegşexen erxetei, aktiivna xabaadagşad myn. Edenei xydelmeri gyrenei aparaadta xyndetei, tuhatai ba ynetei baina.

Paarti ba zasag bolbol albaxaagşad ba specialiistnuud xadaa, aradzoniii xer xargalzanab, biyrokratiizmai boomii jaaza galdanab, xydelmerişen angiin diktatuurii bexizyylxe jabadalda jaaza tuhalnab geze, tedenei xydelmeriii segnedeg baina. Soveed albaxaagşa bolbol aradzonoi niyden deere ynen sexiin ba ynen şudarguugai zişeeji xaruulxa johotoi. Ene xadaa, şinyyşa bişe, bodoto socialiis azalşan, gyrenei intereesii erid şangaar xamagaalza, soveed xuuliii saxiza, soveedai zedii ekonoomilzo ba gyrenei niuusii niydenei sesegii mete xadagalza baigaa bodolgotoi ezen myn. Soveed albaxaagşad bolbol xydelmerişen angida xarşa jyymen, byxeniii socialiizmiin xeregte xorotoi jyymen byxeniii gyrenei aparaadhaa ylden gargaxa talaar paarti ba zasagta tuhalxa johotoi.

Soveed albaxaagşad ba inteligeenciin oloniitiin dunda ene gaixamşag şanarii bolьşeviigoor xymyyzyylxe, aradai byxii daisadta, trockiis—buxaarintanai şpioonuud ba diversaantnuudta duragyi yzel hanalaar xymyyzyylxe jabadal xadaa tyryyşiin şatiin poliitikan udxaşanartai zorilgo myn. Specialiistnar, albaxaagşadai poliitikan xemzeenei deede zergede baixa byri, tedenei xydelmeriiin şanar byri hain baixanь ton elixen baina. Tiigebeş, inteligeenciin dundaxi, albaxaagşadai dundaxi oloniitiin poliitikan xydelmeriii segnexegyi jabadal xeden olon partiijna organizaacanuudta bii baina. Edener bolbol, ene inteligeence xadaa xydelmerişen angitai udaanai barisaatai, jixenxidee azalşa aradai yriner geze yşeel oilgoogyi baina. Edenerii hurgaxa, gamnan xairalxa, xymyyzyylxe, manai Exe oronoi daisadta esergyysexe poliitikan zebsegeer xujaglaxa xeregtei.

Soveed inteligeenciin xeregsel urgaza baina, komuniistnarta, partiijna organizaacanuudta tereenei erilte urgaza baina. Staalin Konstituucii ba hunguuliiin şine xuuliii batalan abşa jabuulxa jabadal soveed azalşanai—albaxaagşad ba specialiistnuudai dundaxi oloniitiin poliitikan xydelmeriiin tylөe manai xariuusalgii byri jixedxene.

Partiijna bişe specialiistnuudtai byri gynzegligeer ba neteryyg eer xydelmerilexe,tedeniii өөriingөө xoinohoo daguulxa, byxii poliitikan uşaral baidalai udxaşanarii tedende oilguu! za ygexe,—ede xadaa, partiijna organizaacanuud byriiin xereg, paartiiin geşyyd byriiin xereg bolno. Paartigyişyydhee bejee zailuulan xolodxoxo, tedeniii deereheenь xaraxa jabadal bolьşeviigai jabadal bişe. Oloniitiin dunda baixa, bagaar komaandalaxa,tesengiixen bai za xymyyzyylxe, өөriingөө poliitikan mederelii jixedxexe jabadaldanь tedeende tuhalza, paartiijna bişe ynen şudarguu i nteligeentnyydii debzyylxe, tedeentei xamta gyrenei aparaadii haizaruulxa,—ene xadaa, paartiiin geşyydei nangin ujalga, partiijna organizaacanuudai gol zorilgo myn.

(„Praavdiin" tyryy bişeghee xuriaamzalagdaba).

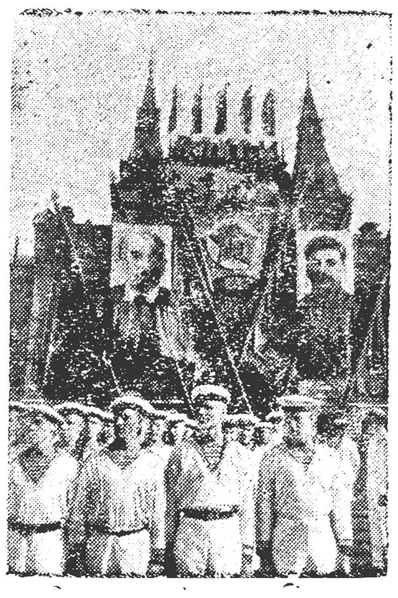

Sentiaabriiin 12-to Moskvaada XXIII ulasxoorondiin edirşyydei yderte zoriuulhan demonstraaca bolbo

ZURAG DEERE: Osooaviaxiimiin moriaaguudai koloonno Moskvaagai Ulaantalamaideere.

XOITO MOZII VOLOGOODSKI BA ARXAANGELЬSKI MOZONUUD BOLGON XUBAARILXA TUXAI

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteed bolbol Byxerosiiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai dorodursagdahan togtoolii batalxa geze togtoobo:

a). Xoito mozii—Vologdaa goorod ceentertei Vologoodski mozo ba Arxaangelьsk goorod ceentertei Arxaangelьsk mozo bolgon xubaaxa.

b). Vologoodsk moziin sostaav soo Xoito moziin dorodursagdahan gooroduud ba rajoonuudii ilgabarilan tahalxa:

Vologdaa goorod, Çebsaarski, Grazoveecki, Kybiino-Ozioorski, Sokoolьski, Biriakoovski, Toteemski, Mezdyreesenski, Niyyksinski, Rosliaasinki, Ledeenski, Leezski, Xaroovski, Vozegoodski, Siaamzinski, Verxovaazski, Tarnoogski, Ystiyygski, Kiçmeengsko-Gorodeecki, Nikoolьski, Yystь Alekseejevski, Naavinski, Voxoomski.

c). Leeningraadai moziin dorodursagdahan gooroduud ba rajoonuudii Vologoodskiin mozodo xabaaduulxa:

Çerepoveec goorod Çerepoveeski -Miaaksinski, Prişekomiinski, Petrineevski, Kiriilovski, Çarozeerski, Aaşkinski, Belozioorski, Bakaajevski, Kadyyjski, Çagodoşeenski, Ystiyyzinski, Boriisovosyydski, Şoolьski, Ştiinski, Kovziinki, Viitegoorski, Andoomski.

ç). Xoito moziin busa gooroduud ba rajoonuudii Arxaangelьsk moziin sostaav soo ylөөxe.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe
M. KALIININ.

SSSR ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaarь
A. GOORЬKIN.

Moskvaa, Kreemlь. 1937 onoi sentiaabriiin 23.

UNŞAGŞADTA TUHALXA BULAN

Arad bygediin zөөri

Byxii soveed aradai zөөri bolbol manai oronoi gazar ba tereenei byxii bajaliguud, faabrikanuud, zavoduud tymer zamai, uhan zamai ba agaarai traansportnuud sovxozuud,maşiina traaktorai, staancanuud, xelxiee xolboonoi xeregselnyyd, xomunaalьna azaxuinuud, gooroduud ba azyiledberiiin pyynktnyyddexi baira baidalai yndehen foond bolxo baina Byxii aradta xabaadaxa socialiis oronoi ede bajaliguud baragdaşagyi. SSSR bolbol 21 milioon kvadraad kilomeetr territooriii ezelne, ene xadaa, delxein bymbersegei zurgaanai nege xubi bolxo baina. 6 milioonhoo ylyyxen kvadraad kilomeetr gazar, ondoogoor xelebel, Jevrooplin xaxad talamaihaa ylyyxen talamai xydөө azaxuin xeregselde xeregleg dedeg baina. 9 milioon şaxuu kvadraad kilomeetr gazarii oi modon ezelenxei. SSSR-ei territoori deere urgaza baigaa byxii modonoi zapaas—32 miliaard kyyb meetr bolxo baina. Esesee 6 milioon kvadraad kilomeetr gazaranь ezemdegdee gyi ba jixenxidee şinzegdee gyi gazar bolno.

SSSR-ei territoori bolbol zyg byxen teeşee urdahan jixe uhatai gol myrenyydeer xerşegdenxei. Eneen soo Leena, Voolga, Jenisei, Irtiiş, Oobь, Amar g. m, iime xysete golnuud oroxo baina. Paroxooduudai jabaza baigaa byxii golnuudai urtanь 83 mingan kilometr bolxo baina.

Soveedai gazar dotor eldeb janziin maltamal bajaligai ton jixe zapaas bii. Ede byxii zapaasuud bidende yşөө gyised eli bişe baina. Tiigebeş, eli medegdehen zapaasiinь xadaa, manai socialiis Exe oronoi aguu jixe bajalig tuxai gyised xaruulna. Şuluu nyyrhenei zapaas 1140 miliaard toonnohoo ylyyibaina. Xerbee,bidenerei zil byri 500 milioon toonnmaltadag boloo haamnai, odoo eli medegdeed baigaa şuluu nyyrhenei mnaizapaas 2280 zildexyrexe baina. Żeleezno ryyd in zapaas—10,6 miliaard toonno bolxo baina. Byxii delxei deereneges gyren iime jixe zeleezno ryydiin zapaas ygei baina. Xerbee, bidenei zil byri 80 milioon toonno (Ameerikada ton jixii maltaxadaa ene too xysexe) maltaad baigaa haamnai, zeleezno ryydiimnai zapaas 130 zilde xyrexe baina Manai orondo eli medegdeed baigaa apatiitovo ryydiin zapaas 2, 1 miliaard toonno, eli medegdeed baihan kaliiina ryydiin zapaas 18, 4 toonno, eli medegdehen neeftiiin zapaas 3 miliaard toonno, eli medegdehen toorfiin zapaas 95 miliaardhaa ylyy toonno g. m bii baina. Manai oronoi ene jixe baigaaliiin bajalig xadaa, manai azyiledberiiin ba manai byxii aradai azaxuin xizaargyigeer urgaxa erxe baidaltai baihiinь xaruulna. Bidener bolbol manai oronoi bajaligii şinzexiin tylөe goritoixonoor oroldozo hajaxan le exileed bainabdi.

Aradbygediin zөөri bolbol 42,8 miliaard tyxerigei azaxuin yndehen foondotoi, gyrenei tomo azyiledberiiin 40947 faabrikanuud ba zavooduud bolxo baina. Ene too soo 4.369 milioon tyxerigei azaxuin yndehen foondotoi 3186 elegtrostaancanuud, 1,7 miliaard tyxerigei azaxuin yndehen foondotoi 79 tomo metalluurgiin zavooduud g. m. oroxo baina.

Aradbygediin zөөri bolbol 17,8 miliaard tyxerigei yndehen foondtoi, xamta deeree 85,3 mingan kilometr urta bolxo tymer zam, 1 milioon toonno aşaa teexe xysetei uhan zamai traansport ba 634 mingan indikaatorna xysenei şadaltai myrenei flood, pooçtotelegraafiin ba telefoonoi 45 mingan azaxuinuud ba 800 minga garan telefoonai aparaaduud bolxo baina.

Aradbygediin zөөri bolbol 1936 onoi janvaariin negende 6,3 miliaard tyxerigei azaxuin yndehen foondotoi xydөө azaxuin arbaad mingaad tuhalamziin azaxuinuud, 4295 tomc sovxoozuud, 1936 onoi exinde 2,9 miliaard tyxerigei azaxuin yndehen foondotoi 5 mingan maşiina traaktorai staancanuud bolxo baina.

1935 ondo, gyrenei ymsede baigaa byxii yiledberiiin zebseg ba xeregsel 83,2 miliaard tyxerigte segnegdedeg baigaa. Gadana, gyrenei sklaaduud ba gyrenei magaziinuudta xadagalagdaza baigaa belen xeregselnyyd ba tovaarnuudai, materiaalnuudai xeden miliaard yne sengii eneen deere nemexe xeregtei. SSSR-ei byxii graazdanuudai zөөri, gyrenei ymse iime baina. SSSR-ei aradzonoi azamidaralai ba sojol kylьtyyriin xemzeeji baniitiin bajaligii arbidxan jixedxexiin zorilgoor, ene yxesegyi jixe bajaligii niydenei sesegii mete xadagalxa, berkzyylxe, yrgedxexe ba gamtaigaar xereglexe xeregtei. Oronulasaigaa ene jixe bajaligundii arad zonoi kollektiivno ezemden ezerxexe jabadal bolbol xuuşanai, zixexen ymsh psixoloogiin ylegdelii xyn noi ojuun mederelhee gargzailuulxa ba tedende azal şine, socialiis discepliinii xmyyzyylxe aguu jixe xysө myn bolno.

Gyrenei ymsiin foormot socialiis ymsiin xazuugaa SSSR-ei dotor koperatiivnakolxoozoi ymsiin foormo bbaina. Ene ymsede xadaa, 10 miliaard tyxerigөөr segnegdөxe azaxuin yndehen foondtoi 250 mingan kolxoozuudai ymse, 780 milioon tyxerigөө segnegdexe azaxuin yndehen foondtoi, potrebkoperaaciin 24 mingan exin organizaacanuudai ymse, 7,2 milioon kvadraad meetr talamai gazartai ba 281 milioon tyxerigөөpain kapitaaltai 1593 bairabarilgiin koperatiivnaa bylgemyydei ymse, 1,4 miliaard tyxerigөөr segnegdexe azaxuin yndehen foondotoi yiledberelelgiin koperaacanuudai 10 mingan arteeliiin ymse xabaadaxa baina.

„Ajitaatorai bloknoөd". № (169)

Arxiivaa emxitei bolgoxo şuxala

Jaruuniin aimagai gegeerelei tahagai arxiiv bolbol ton emөgyi ba exi zaxaa aldaşaban baina. Yngeregşe zilnyydei xeөr gii bederbel, jaabaş oldoxogyi baina.

Tiime tula arxiivaa emxitei bolgozo, yngerhen xeregyydөөhainaar nigtalaad xadagalaabaixa ton şuxala.

Ajuurzanlin

Yseg bişeg medexegyiji usadxax xydelmeri jabuulagdanagyi

Xori. Ydiin somon dotor hajaxanai medөegөөr 200 garan yseg bişeg medexegyi ba baga medexe xynyyd bii baina. Edii şineen olon xynei baitar yseg bişeg medexegyiji usadxaxa xydelmeri jabuulagdanagyi.

Gadana, tus somon dotor kylьtyyrne xydelmeri ton muugtabigdahan baina. Kolkounşalgiin baişanuud sag yrөө xaaltatai baidag.

Ydiin somonoi soveedbol ene dutuugaa usadxatuxai xemzee abnagyi.

y

Arbaad xonog xylieene...

Xoriin aimagai ceentr deerexi ambulatoorido jyriin ybeşen xynei emşelyylxem gexiin argagyi şaxuu baina. Jyyb gexede; ene ambulatoorido jyriin xyn orozo şadadaggyi baina, tere ambulatoori in xydelmerişedtei tala tanil baihan xynximdaxan orodog jym. Eneөө bolzo zarim kolxooznigiarbaad xonog xylieeze, agөөzel orodog uşarnuud yrdedeg baina.

y

A. STEECKI

Hunguuliiin xuuliii propagaandalxa

„SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin tuxai Dyrimei" tunxaglagdahanai darii yiledberiiin oronuud ba kolxoozuud bolon soveedai zurgaanuud dotor ton jixe poliitikan xydelmeri jabuulagdaza baina.

Xydelmerişen ba tariaaşad өөhediingөө suglaanuud ba olon mingan zontoi miitingnyyd deere Staalin Konstituuciin yrgelzelel bolxo ba hunguuliiin şine sisteemeer SSSR-ei zasagai deede oorganiii hungaxa jabadalda dytelyylen abaaşaxa hunguuliiin şine xuuliii haişaan bajartaigaar ugtahan baina

Partiijna organizaacanuud bolbol hunguuliiin xuuliii unşalga ba tailbarilalgii jabuulza baihan ba jabuulzaş baina, xuuli tuxai xөөreldөөnyyd gansaxan xydelmerişed ba kolxoozniguudai dunda bişe, myn gerei ezen emegteişyydei dunda, kystaarьnuudai dunda, sezoonoi xydelmerişedei dunda jabuulagdaza baina.

Jixedeede Soveedai hungaltada boledxexe jabadaltai xolboluulza byxii yiledberiiin oronuudai bujuu xeden olon yiledberiiin oronuudai xydelmerişedei ton jixenyyd miitingnyyd daxin şineөr exi abza 10-15 batere baitagai 20 mingaad graazdanuudai xabaadalgataigaar bolzo baina.

Tyryy jabaa yiledberiiin oronoi ceenternyydte „SSSR ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai Dyrimii" şudalxa ba tanilsaxa jabadal byrişji hainaar jabuulagdaza baina. Partiijca ba Komsomoolьcanuud „hunguuli tuxai Dyrimii" partiijna ba komsomooloi kryzoguud deere bylegyydiinь ba zyilnyydiinь udaa daraa şudalan yzeze baina.

Partiijna bişe xydelmerişed myn geegdenegyi. Gansaxan xydelmerişedei ak iiv bişe, yrgen oloniite xydelmerişed hunguuliiin xuulida tuilai jixe interees gargadag, өөhediingөө SSSR-ei graazdanuudai, erxii gyised bejelyylxiin tulada hunguuliiin kampaanida hainaar beledxexii hunguuliiin xuuliii hainaar oilgoxii şarmain oroldozo baina.

Azyiledberiiin ceentrnyydei olon toonoi yiledberiiin oronuudta mynөө yjede hunguuliiin xuuliii yzeze şudalaxa, oloniitede zoriuulagdahan kryzoguud emxidxegdeze baina. Moskvaagai Kyibeşevei neremzete elektrokombinaadta, gansaarandanь hunguuliiin xuuliii yzexe 300 ylyytei kryzooguud bii ba tereende xeden mingan xydelmerişed xamaadadag baina. Ede kryzooguudii xytelberilexiin tulada 400 xyn tomilogdoo, tedenei olonxinь paartiiin geşyyd baixa jym.

Jixedeede Soveedta hungaxa hunguulida xamaatai asuudalnuudaar xydelmerişed jixeer honirxodog baina. Edener, miitingde, xөөreldөөnde, duratai-gaar oşodog ba kryzooguudta şudarguu jabadag, zoxixo literatuura abdag baina, gebel: Elektrozavoodai kioosk ba partkabineed „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin tuxai Dyrimii" 12 mingan xeheg taraahan baina.

Leeningraadai Kaliininai neremzete zavoodta 105 kryzoog, Maartiiin neremzete zavoodta 131 kryzoog emxidxegdehen baina. Ede kryzooguudta mingaad xydelmerişed hurza baina. Goorьki goorodoi Moolotovoi neremzete avtozavoodta aavgustiin 20-oi yjөөr 387 kryzoogto doloo minga ylyytei xydelmerişed jabaza baihan baina. Vagzaanovai neremzete bydei faabrikada (Kaliinin goorod) 148 kryzoog emxidxegdehen g.m. baina. Ede kryzooguudta hunguuliiin xuuliii şudalxa jabadaldanь 4-6 xeşөөl xexeer karaalagdahan baina.

Xaa xaanagyi ene xydelmeri Moskvaa, Leeningraad, Goorьki goorodoixi şingi dalaisataigaar ba xemzyyrteigeer, neөөreş, jabuulagdaagyi baina Xaana aradai daisad xydelzebaigaab, xaana tedener niite poliitikan xydelmeriii tahalduulza ba unagaaza baigaab, xaana partiijna organizaacanuud baidalaa yşөө zahaagyib, tende ene ton şuxala poliitikan xydelmeri zybxen erxilze ba yşөө bolьşeviig johoor emxidxegdeegyi baina. Jaroslaavlida xeregei baidal egeel iime baina gebel, ende partiijna organizaacanuud hunguuliiin xuuliii tailbarilaxa jabadalii zybxen exilee. Ivaanovta poliitikan xydelmeri ton hulaar jabuulagdaza baihiimaa, hajadaa zaharaza exilbe. Tataarai ASSR-te xydelmeri muugaar tabigdahan baina.

Xydelmerişedii şilen olxo jabadalda xododoo zoxixo hanalaa tabidaggyi baixa uşarnuud baidag, partiijna komiteeduudai ton beledxelgyi, zarimdaa ton baga erdemtei nyxedii xytelberilegşed bolgozo tomiloxodonь, tedenь zybxen huragşadii xudxuulzarxixa jabadal Ivaanovai mozodo baina. Eneeniii erid şangaar buruuşaaxa xeregtei. Ende, jyriin toogoi ba xabaaduulgiin xoinohoo orozo, ede kryzooguudta formaalьnaar xabaaduulagşadai stliistika ba toogoor hairxaxiin hedelge gargalga bolbol xamaghaa xorotoi baina.

Xeşeelee formaalьnaar yngergedeg jabadal bolbol zarim kryzooguudai xydelmeriiin jixexenyyd dutuunuudai negen bolno. Zarim kryzooguudta xytelberilegşenь „Hunguuli tuxai Dyrimei" zyilnyydii daraa daraa jyre unşaza garaad, kryzoogto xabaadagşadtai şuxala zyilnyydeinь tuxai xөөredengyi, tedende oilgogdoogyi asuudalnuudii tailbarilagdadaggyi baina. Myn bişe kryzooguudta hunguuliiin teexnike le byxii hanalaa tabiza, „Hunguuli tuxai Dyrimii" Konstituucahaa taharxaigaai yzedeg baina.

Eseste zarim partiijna organizaacanuud, xytelberilegşedei kryzoogto xabaadagşadai asuudalda jamaraar xariuusadagii, tedenei „Hunguuli tuxai Dyrimii" jamaraar tailbariladagii honirxodoggyi baina. Goorьkiiin, Moolotovoi neremzete avtozavoodai partkoom, tere baitagai, zişeelxede tendexiraadioo yyzeleigee asuudxariuu ygexedenь honirxogyi, teed eneeniii xydelmşediinь sonosodog baina.

Teed ene bolbol ton şulanь bolno şuu. Hunguuli xuuli tuşaa asuudalnuud, olon garadag baina. Zişeede, Jixedeede Soveed jyyxojor palaatada xubaagdөөYndehetenei Soveed jamaxa şanartaib geze yşөө mxyrter bygede medeze oilabaagyi baina.

Zarim daisan etegeedzişeenь, Tataarai respyybligraazdanuudai yndehetSoveedta deputaadnarii huxa hungaltada RSFSR-iTataarai ASSR-heeş xabadag baihaniinь, tegşe johluugaa ygexe priincebiidehen jabadal myn gezemeer xeregei baidalii oilgxiin zabdalganuudii gargbaina. Ene bolbol daisadroto aaşanuudta sag çsoxilto ygeze şadaxa baloro şine Konstituucelteer xaragdaza baigaa,P-iin Leenin— Staalincionaalьna poliitikiiba gyisedөөr tailbariladxa jabadalai şuxala bxaruulna.

Bişe zarim nyxedyydorganizaacanuud, jaazadaadnarii tabixa baihanirxono. Eneende ygtөөbarinuud hunguuliiin

Ulaan-Yde goorodoi zooniin kolxoozuudii daisan elemeentnyyd xorolozo baina

Ulaan-Yde goorodoi soveedta buriaad-mongol aradai xoroto daisad, byrzyaazna nacionaliistnar Bujantuujev, Namziloon, Feeller ba busad nelieed udaan oohediingee xoroto hyidxelei xydelmerili jabuulza baihanaa arai haja eliryylegdebe. Teed, tede muuxai daisad goorodoi komunaalьna azxuida xedii şineen xoro xeze baihan, tereenhee baga bişe xorololgiin aa şanuud kolxoozuud deere bolzo baigaa.

Niutag orondoo kontrrevoliycioonno ba antisoveed xeregyydii xehenei tylee syydlegdeed, tyrmede ba sylelgede jabuulagdahanaa zugadaza jirehen Selengiin, Zediin, Xiaagtiin, Zakaaminai aimaguudai byxii lamnar, kulaaguud urdiin nojod, bandiiduud, byrzyaazna nacionaliistnar bolbol goorodoi zooniin somonuudta xeden olooroo baixahaa baitagai zarimanь kolxoozdo şurgaza orood baidag.

Ede xaranxii xara jabadaltai ulad Ibolgiin ba Dabaatiin somonuudta baixadaa xorololgo xeze baihanь eli.

Yngeregşe 1936 ondo ybehe xuriaalgiin tysebei gyisedxelii tahalduulhanai gemeer, goorodoi zooniin kolxoozuud ybelei xaradta ybehe tezeeleer dutaad, aduu malaa hyreg olonoor yxyylze xoroohon baixa jym. Gansaxan „SSSR" kolxooz (Dabaata) oroi xamta 250 şaxuu tolgoi maltai aad, tereenhee ene xabar, ajaar 50-60 tolgoi mal turaaza yxyylee hen.

Ibolgiin somondo (somsoveedai tyryylegşe Tygyytov) lama bandinar oloşorood, tedener oohediingee xoroto nomnol, kontrrevoliycioonno agitaacii edebxeteigeer jabuulza baidag. Tedener bolbol emşen, gyremşen, yzelşen argaşan geeşebdi geze bejee nereleed, kolxoozniguudai ger-gertenь xonon ynzen jabaza, antisoveed, kolxoozdo esergyy „xydelmeri" jabuulna. Kolxoozniguud, ilangajaa exenernyyd, lamnarta yrgel myrgel xedeg, xeterxedee, ene zilde oboo munxanai tailga taxilga xehen, şazanai hain yder sagaalga ba xuuşanai zanşalaar tyre xorim yngergedeg bolhon,—ede bygede bolbol kolxoozuudii butargaxa ba şine kylьtyyrne baidalda esergyysehen lamnarai xoroto jabuulgiin yre myn.

Ibolgiin somonoi olonxi kolxoozuudai şine urgasiingaa tariaa xadagalxa sklaad ba ambaartanь kleeşç xorxoi xaldahan baiba. Yngeregşe 1936 ondo kolxoozuud dotoroo xemel argaar malii oroondo oruulxa jabadal xoroto zorilgoor muugaar jabuulagdahan deerehee tede malanь, ilangajaa gyydenь, bultadaa şaxuu hubairaa. Ene zilde tariaa xataaxa zernosyşiilke barixa xydelmeri tahaldahanai gemeer kolxoozuudai tariaanь yzeze gutaza gemtebe.

Ibolgiin somon bolbol eldebiin antisoveed elemeentnyydei suglardag oron ba „Gegeerel" (tyryylegşenь Vaandanov), „Xubisxal" (tyryyleg şenь Oçlirov), „Kominteern" (tyryylegşenь Ivanoov) kolxoozuud tedenei xoroto uurxainuud myn. Tende jyy bolzo bainab?

„Kominteern" arteelьda kulaag, lamnar ba xuligaanguudai şaajka tus kolxoozoi azaxuiji xorolon hyidxeze, kolxoozniguudai xuulita erxiiji daraza geşxeze, tedeniii xelegşegyi muuxaigaar bahaza, doromzolzo baina. Edeniii eliryylhen medyylge kolxoozoi edebxiten bişeed, tereeniii ajaar yngeregşe ybel Gorsoveedta elьgeehen baigaa. Aradai daisan Bujantuujev ba tereenei tuhamarşad kolxoozniguudai gomodolii xoroto zorilgoor ygei xeed, tede daisadii ali bolxoor xalxalza baigaa.

Kolxoozii xorolozo, kolxoozniguudai zargaltai hain baidalii hyidxeze baihan ede daisad xed be? **Gombiin Daşa**—15 zilde dasandь huuhan gebşe lama, 1932 ondo kolxoozii xoroloxo butargaxa hedelge gargahanai tylee kolxoozhoo xeedehen aad, daxin şuragaza orohon. **Radniin Daşaadai**—1932 ondo kolxoozoi zeeriii yrilte xehen, tyrehen axanь Semioonovai seregte jabalsahan bandiid, eeree arxinşa xuligaan. **Darmiin Erdeni Dorzo**—urdiin nojon ba kulaag gegdeze 1930 ondo kolxoozhoo garagdahan Darma Lymbyynovai xybyyn. Kolxoozdo orohon saghaa xoişo arxidalga ba xuligaantalga yysxeze jabaxahaa gadana, ene ybel şazanai hain yder sagaalganai yjede agitacioonno xydelmeri jabuulxaa Gorkoomhoo oşohon naidalgatanarii soxihonoi tylee tyrmede huuhan ba hyyldenь 3 zileer syydlegdehen. **Dondogoi Rinçen Dorzo**—niutagtaa kontrrevoliycioonno xydelmeri jabuulhanai tylee 1930 ondo sylegdehen aad, tendehee zugadaza jirehen kulaag. Edener bolbol bultadaa nege brigaadada xydelmerildeg ba brigadiranь arxinşa, xuligaan, xorologşo Radniin Daşaadai baixa jym. Edeenhee gadana, Daşaadai bolbol oohediingee kolxoozniguudii xydelneride jabuulxiin orondo, xarin eldebiin zaiguul, tonyyl, kulaag lamnarii brigaadadaa asarza „ydelgedeg".

Ene „brigaada" bolbol jyy xeze baihaniii xaraad yzeje 1935 onoi ybehe xuriaalga xexedee somohon ybehenь ybel zadalza zeetele, oroi xaxadiinь yzenxei gutanxai baiba. Tereenei geme r ajaar fevraalь harahaa exilze, aduu malanь ybehe tezeeleer dutaad, 50-60 kilometr xolo baihan Tarbagatain rajoonai kolxoozuudhaa soloomo xudaldaza abhan baina. Ybelei jan ginama xyitende gansa soloomo deere baihan malanь udangyi turaza muudaad xeden olooroo yxeze exilee. Tiixedeнь, aradai daisad Bujantuujev, Namziloon bolbol malaa alaad xudaldagtii geze zaxiralta ygee hen. Tere zaxiraltiin johoor xeden olon mal alagdahan jym.

Mynee zildeş ene brigaadada tolgoilzo baihan daisad bolbol ybehenei xuriaalgii imagta muugaar jabuulza, tysebei gyisedxelii tahalduulxahaa gadana, egeen muu sabşalangii sabşahan aad, ton hainiinь zoriuuta xajaad garahan baiba geze todoroo. Edener bolbol kolxoozoi sabşalan deerehee oohedtee 500 buxal ybehe niuusaar sabşaza somood baihanaa barigdaba. Tiigebeş, tere ybehiinь buliaaza abxa gexehee ondoo, tedeende jamarş zeme ygteedyi.

— Ybehenei xaluun xydelmeriiin yjede tede daisad bolbol hyni byri şaxuu arxidaa xeed, yderenь untaza, sagaa baradag baigaa—geze şanarii şalgagşa ybegen Lubsan Dondukoovai xelehenь ton zyb! Ybehe xuxiaalgii zoriuuta udaa ruulhanai gemeer, tariaa xuriaalgiin xydelmeri xoişo tatagdaza, bajalig jixe urgasii geegdelte bolgoxo ba gutaaxa yrixiin ajuul jiryylbe.

Kolxoozoi azalda ba zeeride xaişa xereg, ezen bişeer xandaxa, pravleeniiin daalgabari ba zaxiaaji dyyrgengyi xoişo tataxa gy, ali xuuraxa mexelxe-egeel iimeer ede daisad bolbol kolxoozniguudai eb emxiiihandargaza baigaa.

Kolxoozdoo ynen sexeer xydelmerilze jabahan xynyydii edener alxiza, soxizo, tedenei yysxel zorigii xuxalaza, xelegşegyi muuxaigaar bahaza doromzolzo baiba. Gebşe lama Gombiin Daşa gedeg gansaxan ene zilei niuurta kolxoozniguud: Sanziin Buda, Zambalai Daşa, Lubsanai Batooçor, Badmazabai Cebeg, Danzanai C.D. Balaguunov D. gexe zergiin jamarş zemegyi xynyydii alxihan baina. Tereenhee gadana, Zambalai Dari gedeg xeden zilde erxim haalişan jabaza baihan staxaanovşa exener bolbol tere lama Gombiin gedeg kolxoozoi sabşalangii xulagaigaar sabşaza baina geze eliryylhen baigaa. Tiigebe geze medeed, zorgondoo aaşalza baigaa ene lama bolbol Zambalai Dariliji alaxa geze xojor kilograamai giir gartaa ba riaad, nege hyni bederhen baixa jym.

Eneen turai nyxer Dari Zambalai bolbol pravleeniiin zasedaani deere medyylhen bolboş tereen tuşaa xemzee abtaadyi Arban taban zil soo dasanda baiza nanşaldaxa soxildoxiin „mergezel" olohon ene daisan bolbol ynen sexe kolxoozniguudii alxiza gybşeze baixadaa: „bi bolbol staxaanovşa, taniii soxixo dyyren erxeteib" geze galzuurdag baina. Negen talaaa, kolxoozniguudii baha a, xuulita erxiinь daraza, xyl doroo geşxexe ba nygee tala haa staxaanovtanai xydeleenei nere gutaaxa gehen xoroto zorilgoor iigeze aaşalhanь ton eli.

Ede daisad: Radniin D, Gombiin D, Dondogoi R. D, Darmiin E.D. ba busad tariaan azalai xojor brigaadiin xoorondo zoriuuta yhee gargaza, tedeniii beje beje teeşee daisan şingieer xaralsaxa hanal tyryylhen baina. Tedener oohedee xuligaan şaajka emxidxeze, №2 brigaadiin staan deere oşozo, xeden daxin bandiid dobtolgo xehen baina. Gombiin lama bolbol yngeregşe namar Gyryylьbiiin selьsoveedai sekretaarьtai arxidaad, tereenei abza jabahan 1000 garan tyxerig gyrenei mynge xuluuza abhan faaktbii jym. Tere myngee imagta kolxoozniguudii arxiduulza, zadagairuulxa xeregte gargaşalba.

Lama Gombiin gegşe №1 brigaada deere aixabtar jixe „ezen" bolşood, sag yrgelze zaxiraxa komaandalxa ba ilangajaa exener zoniii erxiinь xahaza, bahaza doromzolzo baigaa. Xorololgo xexe zorilgo tabihan edener kolxoozoi azalda xaanaş jabaxadaa tendee eldebiin xob, xuurmag yge, xeryyl şuujaa, nanşaldaa soxildoo, antisoveed ygenyydii taraaza xuligaantaxa meteer azal xydelmeride haad tybeg uşaruulan xoişo tatana. Myn ene şaajka bolbol yngeregşe zilde №1 brigaadiin xydelxexydelxegyi zeeri xadagalza baihan sklaadii zoriuuta gallahan baina. Ede daisad bolbol oohediingee kontrrevoliycioonno xorololgii „jyriin" xuligaantalgaar balartuulxa gezе oroldodog jym.

„Gegeerel" ba „Xubisxal" kolxoozuudtaş poliitikan-moraalьna baidaliinь bahal iimeşyy baina.

Iime buzagai xorololgo ba hyidxel bolzo aradai daisad bolbol xaratai muuxai aaşanuudii gargaza baixada Ibolgiin somonoi soveed, (tyryylegşenь Tygyytov) tendexi partiijna organizaaca (partoorgoнь Kazakoov) jyy xaraza baigaa jym?—geze egeen tyryyn asuugdaxa bolno. Tedener bolbol angiiin daisantai temesexe duragyi, xarin tedenerte tuhalalsaza baina.

D. Badmaajev

Buriaad-Mongoloi Xydee azaxuin Komuniis Deede Hurguuliiin xytelberiii şalgan yzexe

Buriaad-Mongoloi Xydee azaxuin Komuniis Deede Hurguuli bolbol 1937 onoi huralsalai zilde ton muu beledxeltei oroo gexede zybtei baina. Ziseelxede, stydeentnerei baixa xamtiin bairanuud mynee xyrter remoontdo orozo dyyrgegdeedyi, zadagai xebeeree baiza baina.

Huralsalai koorpys dotorxi meebelьnyyd zahagdahanşhaa şanarai talaar ton xangaltagyi. Hajaxan şirdegdehen paarta ba stool, sambar g. m. xendeiş xereggyi; sambar deere bişexiin argagyi şirenь miin xobxoron unaza baixa jym.

Ene byxiide nelieed jixe mynge gargaşalagdahan baibaş, iime şanargyi xydelmeriii xoziaastvenno çaastii erxilegşe Tanxasaajev gegşe jyy xaraza tuşaan abaab?

Mynee, ene hurguuliiin gazaa araixan arbaad kyybmeeter tylieenhee ondoo beledxehen tylieen geze baixagyi Beledxee bolooşo tylieeniiinь oi taigiin ojooroor xebteze baixa jym. Tylieegee sag soonь beledxeze gazaagaa zeeze asarxiin tuxai xydelmerişedei zyghee xedentaa eriltenyydei orohoor baixadaş, tus hurguuliiin direekce bolbol traaktoromnai goriuuçagyi gezerxiood hanaa amarxan hauza baihan ba mynees huuza baina.

Niitiin zeeri bolxo 200 garan matraasnuud yngeregşe zilhee xoişo oroi muutai sarai dotor şoroi toohondo daragdaza ymexireze xebtexedenь, eneende hanalaa tabixa xyn negeş baigaagyi gexehee gadana, ene bolbol xoroto sedxileer iigegdeze baigaa gexede buruu bolxogyi.

Eneenhee gadana, tus hurguuliii xytelberilxe tuşaalnuudta baihan Koniaajev (reektorai orologşo), Tanxasaajev (xoziaastvenno çaastii erxilegşe), Mentaasov ba Pilynoov gegşed xamtaraza ene zilei exilnenhee xoişo mynee xyrter 17 tolgoi malnuudii kolxoozuudnaa hurguuliingaa stoloovodo oruulxamnai geze mexelze abaad, niuusa daluaar alaza oohedee xubaaza edihen baixa jym.

Ene hurguuliiin xytelberilegşedei dunda ynen sexe kriitike ba samokriitike tabigdadaggyi, gexehee gadana, xamag xydelmeriee ba xytelberiee ger bylenerei johoor şiidxedegiinь xen byxende eli.

Buriaad-Mongol Xydee azaxuin Komuniis Deede Hurguuliiin xytelberilegşedei sostaavii şalgan yzexe ton şuxala boloo.

Xursa niyden

Kolxoozdo hurxailhan xorologşo ba tedenei tuhalagşa Ajuur Raaldin

Agiin aimagai, Yreenein somonoi, Kaganooviçiin ner. ba „Kominteern" kolxoozuudai tyryylegşener baihan, mynee aradai daisad geze eliryylegdehen Bazarai Ş. ba Şiirabai D. N. gegşedtei Raaldin A. gegşe yngeregşe zilhee xoişo xaluun barisaatai baihan jym. (beje bejedee aişalalsaxa, xamta agnaxa, arxidaxa metiin). Ede daisadai xorololgoor tus kolxoozuudta ybehe tariaanai xuriaalga ton muu yngerhen, ilangajaa „Kominteern" kolxoozoi xuriaalgiin maşiinanuud xoroloxo sedxileer zahagdahan deerehee xuriaalgiin teempii jixexen xoişo tatahan baina.

„Kominteern" kolxoozoi tyryylegşe baihan, aradai daisan Şiiravai gegşiin rekomendaacaar kolzoozoi xytelberilexe xydelmeride orogşod xed geeşeb gee haa:?

Zygderei (tyryylegşiin orologşo) gegşe Kolxoozoi negen arxinşan ba loodorь baihan Eneenei esegiin axa lama Tabxain seregte edebxitei xabaadahan baigaa.

Cerenei Samba (tymerşe darxan) bolbol myn Tabxain seregei aluurşan jabahan xyn aad, mynee tymerşe darxanaar kolxoozdo baixadaa xuriaalgiin maşiinanuudii ton muu şanartaigaar zahahan deereheenь xuriaalgiin xydelmeride jixexen haad bolhon baina.

Raaldin A. gegşe paartiiin geşyynei kandidaad aad, iime aradai daisadtai xamtarza, tedenei xara xereg—xorololgodonь tuhalza, tereende eeree xabaadaza baina. Myn kolxoozoi iimenyyd „xytelberilegşedeer" hain barisaatai baihan deerehee kolxoozoi xabaatai 3 tolgoi xoniii jyyş tylengyigeer alaza edibe. Bana xeden kiilo toho jamarş yndehegyigeer abza ediheer baina.

Raaldinai xereg eneegeer xizaarlaa bişe. Kolxoozoi malii xoroto sedxileer xoroohon kulaag B Sampilai gegşii ymeereze „minii xadam buruu jyme xeegyi, aimagai prokuroor buruu gemnebe" geze myrdeze jabana.

Ede xorologşo daisad ba tedenerte ali bolxoor tuhalaza daldalan baigşa Raaldin Ajuur gegşedte ene geheer bolxo xemzee abza, xuuliiin xariuusalgada xabaaduulxanь şuxala boloo.

У, К.

Stiaabriiin 12-to Dundada dalaida faşiis deermeşedei uhanda şingeehen „Temiriaazev" teploxoodoi exipaaz Leeningraadta jirebe.

ZURAG DEERE: „Temiriaazevaixid" Leeningraadai naimaanai poortdo „Smolinii" geze teploxoodoi boort deere baina. Tyryyşiin zergeleende baruun talahaa gurbadaxinь—„Temiriaazevai" kapitaan nyxer Biindiyk. (Sojuuzfoto)

ba Konstituucatai zoxilduulhan xariuu xododoo bişe ygedeg baina. Konstituuciin 141-dexi zyil dotor, kandidaadnarii tabixa erxii oloniitiin emxinyydte ba azalşanai bylgemyydte xandagdadag baixa geze todoor xelegdehen ba jamarnuud emxi ba bylgemyyd baihiinь nereleze toolohon baina. Iime ton todo zaabariiin baizaş baibal ene ende ton xarşaar, azalşadai intereeste xydelze baihan bişe, azalşadai tarxii erjyylze ba munxaruulza baihan poop lamanarai, syymiin sektaantnuudai organizaacanuudta kandidaadnarii tabixa erxiii taraaxii xysehen oporuniis zabdalganuud baihan baina.

Ede zarim faaktanuud bolbol partiijna organizaacanuudai hunguuliiin xuuliii tailbarilaxa xydelmeriiin jamaraar jabuulagdaza baihaniii, zarim propagandiistnuudai alduunuudii sag soonь zahaxii ba sag yrgelze instryykcelze baixii medexe johotoi baihii xeleze ygene.

Zaagdahan dutuunuudii usad xaxa xeregtei. Jixedeede Soveedta hungaxa hungalga tuxai xuuli tuşaa poliitikan xydelmeri jabuulalga tuilai jixe udxa şanartai baina. Ene bolbol gansaxan SSSR-ei graazdanuudai poli tikan ojuun mederelii yrgene bişe. Myn ene bolbol Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin sexe beledxel myn bolno. Azalşanai egeel tyryy jabahan xubiinь hungaltada aktiivnaar xamaadaxa jabadalda mynee beledxeze exilee.

Hunguuliiin kampaani jabuulalgada xeregleze bolomoor, propagandiistnuudai ba agitaatornuudai aktiiv bii bolzo baina. Ene aktiiv bolbol niitiin kryzooguudai xytelberilegşedei dundahaa, SSSR-ei Konstituucatai ba „Hungalta tuxai Dyrimtei" gyised hainaar tanilsahan, aradzonoi dunda hunguuliiin tahaguudaar, baraaguudaar, xamtiin bairanuudaar ba zaaktanuudaar xydelmeri jabuulza şadaxaar bolood baihan partiijna ba soveed zasagta ynen şudarguu paartiijna bişe xydelmerişedei dundahaa urgan garza baina.

Hunguuliiin kampaaniii jabuulxiin tulada bidende xynyydei ton jixe kaadrnuud şuxala xeregtei bolxo baina. Suglaa ba xeereldee jabuulza şadaxa agitaatornuud ba propagandiistnar xeregtei, hunguuliiin kampaniiin jabaza baixa yjede, xuuliii medexe tailbari ygexe ba asuudalnuudta xariuusaza şadaxa xynyyd xeregtei, tahaguudai hunguuliiin komiisanuudta kaadranuud xeregtei.

Iimehee partiijna organizaacanuud ene xydelmeride goritoixonoor hanalaa tabixa johotoi, myn partiijna komiteeduud agitaatornuudai oa propagandiistnuudai aktiivii taniza abxa ba medexe, agitacioonno xydelmeriii haizaruulxa johotoi.

Ene poliitikan xydelmeriii, enenei orxigdohon juu zoxixo şatadanь xyrter yrgegdeegyi azyiledberiiin ceenternyydte (Ivaanovo, Xaarьkov, Stalingraad) manai tyryy jabahan mozonuudhaa zişee abza tabixa şuxala baina.

Xydee dereevinyydte ene ton jixe xydelmeriii jabuulxa tuxai asuudalii tusagaar bodozo yzexe şuxala. Tariaa xuriaalgiin xydelmeriiin dyyrexenь oirtozo baina. Dereevnide kolxoozoi aktiiv ba partiijna organizaacanuud bolbol hunguuliiin xuuliii tailbarilaxa jabadalii erximeer jabuulxa johotoi.

Dereevnide ene xeregii emxidxelge, egeel mynee byriş şuxala bolood baina. Gooroдto, azalşad profsojuuzuudai udaridaxii oorganuudii hungaxadaa, xaamal johoor duuraa ygexe jabadalai dyrişeltei bolhon baina. Dereevni bolbol iime dyrşel ygei baina. Hunguuliiin xuuliiin yzexe ba şudalxa jabadal goorodto ylyy hainaar tabigdahan baina şuu.

Ede bygede jixe şuxala, jyyb gexede, dereevnide hunguuliiin tahaguud baganuud baixa, tiime deerehee tahaguudai hunguuliiin komiisada ynen sexe, şalgagdamal xynyyd olon xeregtei bolxo baina.

Goorod bolbol dereevnide tuhalamza xyrgexe johotoi. Ende goorodoi xytelberilexii yyrgenь xaragdaxa johotoi bolno. „Dereevniin azalşanai dunda SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin tuxai gurimii" ba SSSR-ei Konstituucii tailbarilaxiin tulada xydelmerişedei, partiijna ba profsojuuzna aktiivai dundahaa erxim agitaatornuudii ba propagandiistanuudii mynеenhee beledxexe şuxala baina. Agitaator byxen kolxoozuudtaa xeden xonogto huuza, kolxoozoi aktiivtai xeşeel jabuulxiin hunguuliiin xuuliii oilgoxo jabadaldanь tuhalxiin, kolxoozniguudta hungaltiin gurimii oilguulxa jabadalda tuhalaxiin tulada, ede xynyydii myneenhee xydee gargaza exilxe şuxala baina.

Partiijna organizaacanuudai hungaltiin asuudalnuudaar unşalgiin baişanguud dotor xeereldee ba konsylьtaaca myneenhee emxidxexenь şuxala baina.

Jixedeede Soveedai hunguuli ai syi bolood baina. Partiijna organizaacanuud bolbol „SSSR ei Jixedeede Soveedta hungaxa hunguuliiin tuxai Dyrimii" tooriuulza jabuulagdaza baihan ton jixe poliitikan xydelmeride goritoixonoor hanalaa tabixa johotoi.

(„Praavdahaa" abza tolilogdobo).

Byxexolboonoi xydee azalai viistavkada xabaadaxii xyseze medyylge barigşad

ALAIRAI AIMAG (YRGELZELEL)

◆ „Gigaant" geze xydee azaxuin arteelь (tyryylegşen Miroonov Matvei Vasiilьjeviç) Xamta 1202 gektaar oroohoto tariaanai gektaar byrihee dunda zişeegeer 19,9 ceentner urgasa abxa. Şeniiciin urgasa dunda zişeegeer gektaar byrihee 20 ceentner, jaariciin 16 ceentner, ovioosoi 30 ceentner urgasa abxa.

◆ „Ulaan Nelьxai" geze xydee azaxuin arteelь (tyryylegşenь Malaakşinov Paavel Aleksaandroviç). 250 gektaar ovioshoo dunda zişeegeer gektaar byriiin 18 ceentner urgasa abxa. Dunda zişeegeer gektaar byrihee ovioosoi 20 ceentner, şeniiciin 15 ceentner, jaariciin 14 ceentner urgasa abtaxa.

Japoonai koncessiooneernuudai xuuli busiin jabuulga

Mynөө Saxalin deere şuluu nyyrhenei ba neeftiiin, japoonai xojor konceessi bii baina. Koncessiooneernuud bolbol soveedai xuulinuud, teexnikiin ba ajuulgyin zuramuud g,m. buzagaigaar ebdene geze manai xeblelde xeden udaa xaruulagdahan, bişegdehөn baina. Hyylei yjede japoonai koncessioneernuudai jabuulga koncessioonno doogovornuudii byri eliteer ebdedeg boloo, enenь jyy xaruulnab gexede, ede koncessiooneernuud bolbol soveed- japoonai xarilsaaji xursadxaxa gehen jamar nege xara tysebei johoor xydelhen bololtoi. Jopoonai koncessiooneernuudai ene jabuulgii niutagai zasaguud ton duragyitelgeer xarana.

1937 onoi xabar neftianai konceessiiin medyylgiin johoor, xynde azyiledberiiin Arkomaadai oorganuud bolbol 2 minga şaxuu soveed xydelmerilegşedii olozo Vladivostoog xyrgehen baina. Tendehee konceessiooneernuud darii Saxalin abaaşaxa baigaa. Teed eneenei orondo, koncessioneernuud bolbol xeden yndehegyi eriltenyydii xeze, tedeenei medyylgiin johoor jirehen xydelmerişedii elьgeexe ujalgahaa arsahan baina. Eneeneinь gemeer manai xydelmerişed gurban hara azalgyi Vladivostoog deere baihan aad, esesee soveedai oorganuudai erid eriltiin johoor, saxalin abaaşagdahan baigaa.

Genete sentiaabriiin tyryyşiin ydernyydte koncessioneernuud bolbol xydelmerişedii xydelmeriheenь gargaza exilhen ba hajadaa yşөө 2 minga 500 soveed xydelmerilegşedii gargaxaar baina. Konceessioneernuud bolbol konceessiiin xydelmeriii xumixiin ba razveedkiin xydelmeriii zogsooxii xysehen deerehee iime jabuulga boloo geze elirxeilne. Teed xarin, koncessioneer bolbol Saxalin deere yşөө taban zil soo neefti razveedkiin xydelmeri jabuulxa erxii erihen japoonai zasagai zuurşalgii soveed zasag yngeregşe zil xangahan baina.

Tereenhee gadana, miil xedexen hariin saad tee koncessioneernuud bolbol koncessiiin xydelmeriii saaşadaa jabuulxa eehediingөө tysebyyd tuxai medyylhen ba nemelte xydelmerilegşedii xereglexe baihanaa yndehelen xelehen baina.

Myn iime baidal şuluu nyyrhenei konceessida bii baina. Şuluu nyyrhenei koncessioneer xydelmerişedii baha oloor gargaza exilee. Sentiaabrь soo nege minga taban zuu garan xydelmerilegşedii gargaxaar xaraalagdahan baina. Ene ybelei yjede koncessi deere miil 150 xydelmerişen yldexe, ene xadaa konceessiiin xydelmeriii sym zogsooxo, tereeniii koncervaaca bolgoxo gehen udxatai baina.

Koncessioneernuudai ene jabuulganuud bolbol, koncessioneernuud xadaa eehediingөө yzemzөөr konceessidaxi xydelmeriee zogsooxogyi gehen koncessioonno doogovornuudii buzagai bydyyligeer ebdehen jabadal bolno. Ene jabuulganuud bolbol Japoonai xitadta esergyy dain baildaa xexetei adali toxiooldohon jixexen berxeşeelnyyd (finaansiin, traansportno ba busad) deerehee magad bolhon baina.

Niutagai oorganuud ba profsojuuzuud bolbol manai intereesii xamagaalxa şuxala xemzee darii abxii soveed zasagta xandahan baina. Xynde azyiledberiiin Arkomaad bolbol koneessioonno doogovoroi ysloovinuudii koncessioneernuudaar ebdyylxegyi ba ene uşarai talaar koncessioneernuudta goritoi xorimzolol xegdexe baina.

Osoaviaxiimai bilieedei helgelge nojaabrьda bolxo

Moskvaa, 25. (TASS). SSSR-ei Osoaviaxiimai Centraalьna Soveed bolbol osoaviaxiimai xuuşan bilieedii ene onoi nojaabrь harada helgexe geze togtoobo. Egee tyryylen niislelei organizaacada bilieedei geşyynei şine janziin bilieed mynөө batalagdaad baina.

Şine bilieed bolbol SSSR-ei araduudai 14 janziin xelen deere xeblegden gargagdaza baina.

Zakavkaazai seregei ookrugai xesegyydei taaktikiin huralsal

Huralsalai rajoon, 23. Zakavkaazai seregei ookrugai xesegyydei taaktikiin huralsal exilbe.

„Ulaantan“ ba „senxirnyydei“ tyryy xesegyyd xabiraldan orozo negen xadiin gybөө ezelen abxiin tylөө „baildaa“ xeze exilbe.

(TASS).

Moskvaagai seregei ookrugai xesegyydei namarai tauktikiin huralsal.

ZURAG DEERE: Moskvaagai seregei ookrugii komaandalagşa Soveed Xolboonoi maarşal nyxer S.M. Bydioonnii, pylimioodçiguud nyxed: Medvedioovhoo (zyyn garhaa) ba Meelьnikovhoo daişalxii zorilgo tuşaa asuuza baina.

SSSR-ei Oborooniin radai Komisaar Soveed Xolboonoi maarşal nyxer K.J. Voroşiilov gadaadiin seregei delegaacanuudtai uulzaba

Maneevrai rajoon, 23. (TASS-iin speckoor). Mynөөder SSR Xolboonoi Oborooniin Aradai Komisaar Soveed Xolboonoi maarşal K. J. Voroşiilov ba Oborooniin Arkomaadai gadaadа xarilsaanai xeltesei naçaalьnigii tyr orologşo kombriig nyxer Macevliik gegşed generaalnuud Rozenştein, Cyndzianiiiçys ba Kryys gegşedeer tolgoiluulhan Laatviin, Litoovskiin ba Estooniin seregei delegaacanuudtai uulzada

Oborooniin Aradai Komisaar bolbol delegaacatai xөөreldeze Beloryysai seregei ookruguudai seregyydei maneevrai jabasa tuxai hanal ba haişaalnuudaa andaldan xelsehen baina.

1915-16 ondo tyregşedei Ulaan aarmida mordolgo deere

1937 onoi sentiaabriiin 25-ai ygleegyyr, Burvojenkomaadai gazaa 1915-16 onoi xydyyd Ulaan aarmiin ujalgata albanda mordoxoor bajartai xyxiyyneer suglarba.

Mynөө mordoxoo baihan Matveejev xөөrexedөө: Zaluu nahanaigaa ariuunda Ulaan aarmida mordoxoo baixada haixan baina daa. Bidener Ulaan aarmiin albanda mordoxo bolhondoo jixe xyxiyytei bainabdi. Bidener bolbol өөreingөө Exe oronoi amagalan baidalii saxixiin tylөө oşoxomnai. Bidener bolbol Exe orondoo babolьşeviig paartida ynen bejee ygehen ulasai zergede zagsalsaxabdi, —geze medyylne.

Myn nyx. Komariicki gedeg: „Bidener mynөө xyxiyytei bainabdi, zyrxemnei bajaraar bulgilna. Bidener bolbol delxei deerexi egeel xysetei aarmi bolxo Ulaan aarmiiin albaanda mordoxoo bainabdi. Bidener bolbol Ulaan aarmiiin hural salda erxim hainaar huraza, faşiistnuudai manai Exe orondo dobtoloxoo hedee haanь tedende xatuu soxilto xezeeş ygeze şadaxaar belen baixabdi —geze medyylbe.

Kinoo garnagyi

Jaruuna. Jaruuniin aimagai ceentr deere kinoo haradaa araixan 1-2 daxin garaa haa garxa, ygeiş haa ogto gardaggyi baina.

Kinoogoi garxadaş terenei udxa şanarъi oilgozo abxiin argagyi, şuujaa nerjeen bolzo ton zuramgyi baidag.

Ajuurai.

ITAALI-JAPOONAI SEREGEI XOLBOONOI BELEDXEL*)

Japoon-Germaaniin doogovorto adalixan xelsee bataixa tuxai Tookioo ba Riim xojoroi xoorondo xehen xelseen dyyrexe bolzo baina geze gadaadiin xeblelnyyd medeesene. Zarim gazeetanuudai medeeselei johoor ene xelseende garnuudaa tabilga udaxaa bolioo gene. „Evr“ geze fraanciin gazeetiin batalan xelehenei johoor, ene hanaaşalagdaza baigaa xelseeneinь udxa bolbol „komuniizmda esergyy xamtiin temeselii“ „gadaada poliitikiin talaar zarim uşar baidalda jamar asuudalii zybşen şiidxexe ujalgii“ ba „zebsegzelgiin talaar texniis xarilsaa xexii“ xaraaladag baina. Bogonixonoor xelebel, japoon-germaaniiin doogovoroi zişeegeer, „antikomuniis hanalaar daldaluulhan, seregei niuusa xelsee batalalga tuxai xelegdene.

Beje bejedee dyteleldexe jabadal teeşe Itaaliii ba Japooniij jyyn baalaa geeşeb geze taaxanь berxetei bişe baina. Ene xadaa,— jamar negen tusxai ekonomiis intereesei nege baihan jabadal bişe geze eli baina. Japoon ba Mançzoy-Go xojortoi Itaaliiin jabuuldag xudaldaan өөdegyixen jym geze medeeze Itaaliiin riinog deere Japoonai interees ali tuxai jyyme aab gexede, Japoon bolbol Abissiinida Itaaliiin konkyreent bolxo baina. Abissiiniii Itaaliiin dailan abxiin urda tee, Japoon bolbol tiişe elьgeedeg tekstiilьne tavaaraigaa 90 proceentii abissiiniiin riinog deere gargadag baigaa. Itaali bolbol japoonai tovaarai gyisetei baixiin tulada, Abissiniii ezelee bişe baina. Abissiiniin riinog Itaalida byril haa şuxala baina, xitadai riinog deere nebteren oroxo gehen Itaaliiin hedelge yregyi xosorhon baina. Itaaliiin faşiistnuudai Abissiiniii ezelen abhanai xoino Abissiinida japoonai tovaar ygei şaxuu bolhon baina; ene asuudalai talaar udaan sag soo xelseen xegdehenş haa, Japoon bolbol xuuşan baidalaa gederge suxariuulza şadaagyi baina.

Itaali ba Japoon xojoroi xamtiin intereesei xaraakter bolbol Itaali ba Grmaaniiin xamtiin intereesei xaraaktertai adali baina. Edeenei xamtiinь interees jyyb gexede, delxein dain baildaaji hyzergexe, eb nairamdalii ba araduudai ajuulgyi baixa baidalii hyidxexe jabadal bolno. Ene talaar Tokioo ba Riim xojor yzel hanalaaraa ton jixe taaradag baina. Ene talaar, Tianьczziinьda baigaa Itaaliiin komaadovani bolbol itaaliiin ba japoonai konceessinuudai xoorondo Bejxe golii xyndelen xyyrge barixii japoonguudta zybşөөrhen ba Itaaliiin seregyyd xitaduudii buudahan baina geze hanuulxada bolxotoi baina.

Itaali-japoonai xelseen jaaxadaa udaaraab gexede, Tookioo bolbol Aanglitai өөriingөө xarilsaaji xursadxaxagyiji xyseze, doogovor batalalgada jixe xaşaar orohon baina. Tiixede, Mysooliiini bolbol ene xelseenyydii ali bolxoor tyrgedxexii oroldohon baina. Mynөөjapoon bolbol Itaalitai doogovor batalxanь zyitei geze olood baina ge ze fraanciin xeblel medeesene...

Itaali-japoonai „xani barildalgiin“eelzeete unalai ybeşen... bolbol, egeel tyryyn Aanglida esergyy jabuulga xehen baina.

Xitaddaxi japoonai agreesi bolbol Japoonai Xoito Xitadta goritoixon nebteren orohon saghaa xoişo jixexen xoxidohon, britaaniiin intereeste goritoi soxilto bolxo baina. Nygөө talahaa, itaaliiin faşiizmiin piraad (deermedelgiin) praaktika bolbol Aangli ton jixe şuxala udxaşanartai Dundada dalaji deer medelge tonolgiin rajoon bolgozo baina. Tookioo bolbol Aangli xadaa, Dundada dalai deere byri xolboldon orolsohoi geze jixe xysedeg ba Riim bolbol Aangli xadaa, Daalьna Vostoogto byri jixeer anxaralaa tabixa baatai bolboi geze ali bolxoor xysedeg baina.

Egeel iimehee—Itaali ba Japoon xojoroi dytelelden xarilsaxa jabadal duldiidahan baina. Edener bolbol Aanglііі Şantaziirovalxii, tereenhee byri jixe suxariltanuudii tuilaxiin tulada tereenii xabşaxii oroldono. Tereentei xamta, agressornuudai xelseen bolbol tedenei provokaacahaa garaantilagdaagyi busa gyrenyydte ajuultai baina.

Itaali, Japoon ba tedenei xamtiin sojuuznig—Germaani bolbol, ulasxoorondiin erxiin noormonuudii ba mynөө baigaa ujalganuud ba doogovornuudii myrtei, segnedeggyi baina. „Ekonomiist“ geze aangliiin zurnaal bolbol Xitaddaxi japoonai agreessiii ilangajaa, aangliiin posooldo dobtolhon jabadalii, Dundada dalai deere Itaaliiin xehen deermedelgiin jabuulgatai zişeelen xaruulxadaa ton zyb xaruulaa geeşe. Itaali ba Japoon xojor byxedelxei deere xuuli zuramgyi өөriin dura zorigoor jabaxa jabadalii toxioolduulxa gehen negexen intereestei baina.

Hajadaa, oiriin sagaa Giitler ba Myssoliiini xojoroi bajarai uulzalga bolzo bolxo baina. Gadaadiin xeblelnyydei medeesehenei johoor, ene uulzalga bolbol itaali-japoonai xelseeji batalan, japoon-germaaniiin seregei niuusa xolbooji Japoon, Germaani ba Itaali sostaavtai ede agressoornuudai gurbalzan blook bolgoxo jabadaltai zergeşeze bolxo baina.

Itaali-japoonai xelseeji ba mynөө projeektlagdaza baigaa. Germaani—Japoon — Itaaliiin xelseeji batalaxa jabadal bolbol agressornuud xadaa, өөriin gөө tyrimxeilelgiin tysebhөө busadai gazarta xuuli busaar nebteredeg өөriingөө deermedelgiin praaktikahaa, dain seregii nacionaalьna poliitikiin zebseg bolgon xereglexe jabadalhaa arsaxa abijaasaar baga baina geze xaruulna. Itaali — japoonai dyteleldehen jabadal eb nairamdalii ba ajuulgyi bai dalii xamagaalxiin tulada negedexi eb nairamdalda duratai ulasuud ali uriaalnan signaal bolno. Nioondo bolhon konferenceee bolbol iime kollektiivna jabuulga emxidxegdeze bolxo baina geze xaruulhan baina.

Ja. Viiktorov.

*) „Praavdiin“ sentiaabriiin 15-nai yderei dugaarhaa abtaba.

„SSSR-ei oboroonii byxizyylxe“ urihalamziin taraalgiin ba gyrendөө olzo oruulxa ene zilei tysebii bolzor soonь dyyrgexe şuxala

1937 onoi sentiaabriiin 21-ei medeegeer, Buriaad-Mongoloi ASSR dotor „SSSR-ei oboroonii byxizyylxe“ urihalamziin taraalga 97,7 proc. dyyrgelte bolgogdohon ba gyrendөө olzo oruulxa tyseb 61,9 proc. dyyrgelte bolgogdohon baina.

Ene xadaa, gyrendөө olzo oruulxa xeregei xangaltaigyigөөr jabuulagdaza baihaniinь xaruulna.

Ilangajaa, xozomdozo jabahan aimaguud gexede, Zediin aimag—27,2 proc., Zagarain aimag—28,2 proc., Olьxoonoi aimag—28,6 proc. g. m.

Ene zilei dyyrter oroido gurbaxan hara yldehen tula, mynөө gyrendөө olzo oruulxiin tysebii araixan 61,9 proc. dyyrgelte bolgohon uşar bolbol ene 1937 onoigoo tysebii byrin dyyrgelte bolgozo şadaxagyin ajuulai bii bolood baihaniii xaruulna.

Ispaaniiin siydaad de Kadiiks“ geze paraxoodai ekipaaz niutagaa busaxaar mordobo

Moskvaa, 23 (TASS). Faşispiraaduudai uhanda şingee hen Siydaad de Kadiiks“ geze Ispaaniiin paroxoodai ekipaazii niislelei azalşan xyndetei gөөr xylieen bailgana. Ene yjede ispaaniiin moriaaguud Moskvaa şadarai negen amaraltiin gerte baigaad, Moskvaada xede daxin jireze goorod ba terenei orşon toironxitoi tanilsaba. Sentiaabriiin 23-nai hyni „Siydaad de Kadiiks“ geze paroxoodai komaanda Leeningraad oşoxoo garba. Tendehee paroxoodoor niutagtaa busaxa jym.

Muu bairahaa şaltagaalza ybeşen boloo hen

Aga. Mogoitiin somonoi „Socialiizm“ kolxooz (tyryylegşenь Gonçogoi) bolbol yngeregşe zilde huragşanarai baixa baira geze nege muu, ehen xara baani Zugaalain gyised bişe dunda hurguuliiin dergede zөөze tabihan baixa jym.

Ene baani dotoronь xoriood tuxai huragşanar byxeli ybeldөө baigaad, esestee ede huragşanaranь muu bairahaa bolzo ybeşelөө hen.

Ene kolxooz bolbol sojol kylьtyyriin xydelmeriii şuxalada toolodoggyi, xamagai hyylei xereg bolgodog jym Tus kolxooz deere yseg bişeg medexegyiji usadxaxa xydelmeri ogto jabuulagdadaggyi baina.

Tyryylegşe Gonçogoi gegşe ene zilde hurguulida huraxa xyygedee azal xydelmeride bariza hurguulihaanь haatuulhan baina.

Ene kolxoozoi dergedexi komsomooloi organizaaciin sekretaarь Sogtiin gegşe oloniite zaluuşuudii xymyyzyylxe xydelmeri jabuulxiin orondo, xarin өөrөө sag yrgelze arxiaar unda xeze, xeryyl nanşaldaa yysxeze muu zişee xaruulza jabadag baina.

Komsomoolnuud

Bogonixon signaalnuud

Xezee bytexe jym?

Xoriiin aimagai ceentr deere 1936 onhoo xoişo nege baani bariza exilegdehen aad, mynөө xyrter barilganь dyyreegyi.

Ene ceentr deere baihan xeden zuugaad zon baanida oroxo argagyi—sag yrgelze dag xiredee daragdaza jabaxada xyrene.

Y- do.

Zaxihan gazeeta jirenegyi

Zede. Derestein somonoi unşalgiin baişanai zaxihan gazeetanuud 4 hara soo jirenegyi.

Ene gazeetanuud xadaa Borogoin sovxoozoi dergedexi pooçtiin kontoorii damzaza jirexe johotoi jym.

Tiin, ene kontooroi muu xydelmerilhen deereheenь iigeze udaarna geeşe beze.

Mynxezabai.

Susala tylieegyi hurguuli

Xori. Ydiin somonoi Bajangoloi hurguuliiin gazaa susolaş tylieegyi. Xyiterze, tyliee tylixe sag oirotozo baina. Mynөө tylieegyi baihan hurguuli (erxilegşenь Cebegzabai) jyy xylieeze baina geeşeb.

Eneexen yjede tylieegee beledxeze şadaagyi haa, xyiterxede hurguuliaa xaaxiin ajuulda oroxoor baina.

Y-do

Xuuli busiin aaşa

Booxon. Buriaad Jengyydei bylegei pooçtiin naçaalьnig Berezoovskajaa V. gegşe pooçtiingoo xydelmeriii ton muugaar jabuulxahaa gadana, xydelmeriiin sagai yjede azaldaa baixanь xaragdadaggyi. Ende jirehen bişegyyd ezendee xyrengyi xajagdaşadag baina.

Ene bylegei soveedai sekretaarь nyxer Baldain G. gegşe pooçtiin xairsagta xehen bişegyydii unşaad gargaza xajadag. Baldain gegşe jamarş zorilgoor iime xuuli busa aaşanuudii gargaza baihaniinь medegdenegyi.

Buriaad-Jengyydei bylegei pooçtiin xydelmeriii haizaruulxa tuxai Aimagai prokuroor anxaraxa johotoi.

Ulaan-Burgaahan.

Tanigdaxagyi ybeşenhөө morid yxene

Xiaagta Altain somonoi „Şine baidal“ kolxoozdo tanigdaxagyi şine ybeşen delgereze, ene kolxoozoi 10 garan morid yxebe.

Malai emşen Nikolaajev P. gegşe ene ybeşeniii emneze şadanagyi. Moridoi ybedeze, yxeze baixii aimagai gazarai tahag medeze baibaş, jamarş xemzee abnigyi, xarin xaişa xereg xandaxanь ton hezegtei. Ene ybeşen xaanahaa bii bolzo, xen tereeniii taraahaniii darii myrdeze, zemeteniii eliryylxe xeregtei. Ybeşen moridii emnexe tuxai Gazartariaalangai Arkomaadai Vetypravleeni darii xemzeө abxa johotoi.

X. Xiaagtiin.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo O. A. ŻEREBCOOV.

KINOOTEAATRNUJDTA MYNөөDER

„PROGREES“ KINOO | *„ERDEM“ KINOO*

Xani nyxed | **Xyxiyy xyyged**

Телефоны редакциі: отв. редактор—3-44, отв. секретарь—3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07

Noomer gargagşa N. CEBEENOV. **Verstaalagşad: C.DAMBAAJEV, C. BATUUJEV** **BMASSR-ei Niut. Azyiledberiin arkomaadai tipograafi** Ypolglavliit 893.